

Vergi ve yüksek nitelikli vatandaş

"Özellikle yerel gazetelerde yüzeysel de olsa **almak** mı? **Vermek** mi" başlıklı birkaç yazım yayımlanmış idi. Genelde **vergi**lerin 1. Taksit döneminde almak-vermek konusu üzerinde bir kez olsun durmayı önceden kararlaştırmıştım. Bu da Mayıs'a sarktı. İnsan hayatı doğuştan itibaren; bebeklik, ilk çocukluk, çocukluk, adölesan, genç yetişkinlik, yetişkinliğin başları, ortaları, sonları ve yaşlılık gibi dönemlere ayrılır. Bebekler ve çocuklar kendilerini dünyanın merkezi olarak algıladıklarından "hep bana" derler. Komşuda, sokakta, park ve bahçelerde, oyun alanlarında ve çeşitli etkinliklerde birbirleriyle buluşan çocuklar hep bana anlayışından kurtulmaya başlarlar. Paylaşma, işbölümü ve birlikte başarma denemeleri müspet sonuç verdikçe sosyal süreçler dinamik bir şekilde işlemeye başlar. Aileler, okulöncesi ve sınıf öğretmenleri bu süreçlerin yönetiminde hem söz hem de sorumluluk sahibi olurlar. Aileler çocuğun hayatının 8-9, hatta kimi kişilik kuramcılarına göre 13-14 yaşlarına oyun sınırları içinde geçtiğini bilmeli ve çocuğun oyun hakkına saygılı olmalıdır. Başta güvenlik olmak üzere tedbiri de elden bırakmamak gerekir.

Kişiliğin temellerinin atıldığı bu dönemlerde çocuklara paylaşmayı, vermeyi başkalarına karşı sorumluluklarımızın olduğunu somut ve anlaşılır örnek olaylarla yaşatmalıyız.

İbadete giderken camiye, vergi dairesine giderken vergi dairesine, sosyal etkinliklere katılırken etkinliğe 8-9 yaşından itibaren çocukları dahil etmeye başlayabiliriz. Yeri geldikçe doğadan laboratuvar olarak yararlanmak suretiyle Allah'ın ne kadar lütfekar, verici ve Rahman olduğu somut örneklerle çocuğa anlatılabilir. Bunun karşılığında bizden sabah-akşam biraz yoğun olmak üzere günün diğer saatlerinde kısa süreli ibadet (şükran) beklediği vurgulanabilir. Bunları yaşayıp-yaşatarak kazandırırsak sürekliliği temin etmiş oluruz.

Vergi dönemlerinde de çocuk, uygun zamanı kollanarak vergi dairesine götürebilir. Burada sade, özet ve anlaşılır bir şekilde devletin merkez ve taşra örgütleri ile yerel örgütler ve verilen hizmetler çocuğa örnekleriyle anlatılabilir. Ödenen vergilerin; bedava kitap,süt dağıtımı, öğretmenlere verilen maaş,güvenlik, sağlık ve diğer altyapı hizmetleri olarak bize geri döndüğü üzerinde durulabilir. Çocuğa bunlar yerinde yaşatılarak öğretilmelidir.

İşgören veya yönetici veya hangi ünvan ve sıfatla çalışırsak çalışalım genelde ben bu ders için, bugün için, bu ay için, bu yıl için, tüm çalıştığım süreler için kurumdan/işletmeden/örgütten/Devletten ne alabilirim hesabı ile meşgul oluruz. Güncel Memur Sendikaları ile Hükümet memur maaş artışı ve sosyal haklar pazarlığı (toplu sözleşme) yapmaktadır. Bu konuda memurların haklarının teslimini istemek ve mücadelelerini desteklemek bizim hem bireysel, hem mesleki hem de ahlaki sorumluluk alanımız içindedir. Çünkü her insan gibi her çalışan iyi şeylere layıktır. Maaş, yan ödeme, tazminat, yolluk, ücret, yol masrafı, barınma, çocuk tazminatları gibi sosyal ve ekonomik haklar en üst düzeyde elde edilmelidir.

Hep ne aldım, neler alabilirim değil, bir noktadan sonra da ne verdim, neler verdim, daha neler verebilirim? Örgüt çıktılarının kalitesine, örgütsel verime, örgütsel iklime ne gibi kalıcı katkıları oldu gibi soruları işgören kendisine sormalıdır. Şöyle bir sonuca varabilmelidir. " Kazandıklarımı kazandırdım." Kazandıklarıyla kazandırdıkları arasında bir korelasyon olmalıdır. Kişi göğsünü gere gere bu maaş ve haklar benim için helal kazançtır, kanısını taşımalıdır.

İşletme, örgüt veya devlet almadan veremez. Almadan vermek Allah'a mahsustur. Bu yargı ya da sonuç oldukça işlevseldir. Hem Allah'ın birçok ismine ve sıfatına vurgu hem de insanın sorumluluk ve sınırlılıklarına işaret vardır.

Örgütte üyeleri arasında çıkar dengeleri oluşmuş ise bunu "psikolojik sözleşme" izler. Bu sözleşme kağıt üzerine yazılmamış ve yasalarla teminat altına alınmamıştır. Karşılıklı olarak tahakkuk eden "içten rıza" şeklinde niteleyebileceğimiz bir durum söz konusudur. Çok konuda belgeye, bilgiye, görünüşe, görünüş geçerliliğine bakmayız. Samimiyete bakarız. Buradaki içten rıza samimiyetin tezahürüdür. Örgütler üyelerini koruma ihtiyacını bu nedenle daha çok duyarlar.

Makro düzeyde büyük din, devlet, bilim ve fikir adamlarının alıcı değil verici oldukları görülür. Peygamberimizin hayatı baştan sona bu örneklerle örülmüştür. Devlet adamları için en yeni örneklerden birisi Mustafa Kemal'dir.

Mikro düzeyde aileler; başta kendi çocukları olmak üzere akraba çocukları da dahil oldukça cömert davranışlar sergilerler. Bu konuda Türkiye'nin toplumsal yapısı milli, dini ve kültürel unsurları havidir. Genelde Türkiye'de özelde de İstanbul gibi bir mega kentte bile çocuk suçluluğu oranlarının diğer ülkelere oranla az olması bu unsurlarla açıklanabilir. Almadan vermek olmadığına göre biz çocukları seveceğiz ve sevdiğimizi davranışlarımızla göstereceğiz. Onlar sevgi pınarlarından ne kadar çok içerlerse bizim işimiz o oranda kolaylaşır, o oranda saygı görürüz. Şefkat ve himaye oldukça dengeli ve kişiliğin gelişmesiyle paralel yürümelidir. Aile ortamı çekişmesiz ve huzur dolu olmalıdır. Aşırı koruma ve güvenlik önlemleri; ileride karşımıza temel güven duygusundan yoksun, bağımlı ve korkak kişiler çıkarabilir. Hemen her konuda ölçüyü kaçırmayacağız. Anne-babada, büyükanne ve dedelerde aradığı sevgiyi bulamayanlar başka ortamlarda, başka figürlerde sevgi arayabilirler. Bu bakımdan buradaki vericilik kıymetlidir, değerlidir.

Biz öğretmenler özellikle bilişsel alanda vericiliğimizi kolayca test ederiz. Sınavı yapınca hasılat önümüze gelir. Verebilmiş isek başarı oranı %50'den az olmamak üzere almışızdır. Bu oran yükseldikçe vermişiz, %50'nin altına düştükçe verme (öğretme, öğretme stratejilerini uygulama ve bunu davranışa dönüştürme) işi aksamış demektir.

Yetişkin insanlar hep ne aldım hesabı ile meşgul ise bu çocukluk dönemindeki hep bana anlayışına rücu etmek anlamına gelir ki bu durum normal bir belirti olarak görülemez.

Gelelim Devlete. Klasik devletten hep vermesi beklenir. Destekleme alımları, karayolu, demiryolu, diğer altyapı hizmetleri, eğitim, sağlık, adalet, güvenlik ve sosyal hizmetlerini devletin almadan vermesi beklenir. Oysa bu sektörlerden sadece birini mesela eğitimi alsak; 16 milyon öğrenci, 60 binden fazla okul 600 bin öğretmen, bir o kadar aile ile o.ö., ilkokul, ortaokul, lise ve yüksekokullardan bahsediyoruz, demektir. Bunun hayat boyu öğrenmesi, çiraklığı, yaygın eğitimi, destek hizmeti veren birimleri hariç. Demek ki tek bir alanda bile devasa hizmetler bütününden söz ediyoruz demektir.

Devlet bizden alamadıklarını iç ve dış piyasalara borçlanarak elde etmeye çalışmaktadır. Modern ve güçlü devlet; modern, sorumluluklarını bilen, kendisi kadar gelecek kuşakları ve devleti düşünen yurttaşlardan oluşur. Devlet yüzlerce kalemde özetlenebilecek hizmetleri karşılığında bizden ödeyebileceğimiz oranlarda vergi talep etmektedir. Maliye Bakanlığı ve Vergi Dairelerinin eskiye oranla çok daha devingen, vatandaşın işini kolaylaştırıcı, vermeyi teşvik eden profesyonel ve çağdaş uygulamalar içinde olduğu izlenimine sahibim.

Sadece vatandaş olmak yetmemektedir. Vergilerimizi zamanında ödeyelim. Bildiğimiz, beyan vermektен çekinenler varsa yardımcı olalım, beyanda bulunmayıp vergi ödemediğinden emin olduğumuz insanlar varsa maliyeye bildirelim. Gerçi e-devlet uygulaması tekemmül edince bunların sorun olmaktan çıkacağını sanıyorum. Buna

rağmen devlete elini veren kolunu kurtaramaz kaygısını taşıyanlar olabilir. Bu tür insanlara rehberlik edelim.

Müteselsil sorumluluğumuzun farkında olup içten gelen arzuyla vergimizi ödemek suretiyle yüksek nitelikli vatandaş olmayı yeğleyelim...

13 Mayıs 2012 Milliyet

<http://blog.milliyet.com.tr/vergi-ve-yuksek-nitelikli-vatandas/Blog/?BlogNo=362654>